Haustmisseri 2011 *Hagfræðideild*
Kennari Þráinn Eggertsson, prófessor *Háskóla Íslands*

HAG513M

HAGKERFI

Námslýsing

Viðfangsefni

Í hagfræði var til skamms tíma yfirleitt litið á fyrirtæki, markaði og hagkerfi sem gefnar stærðir og þá miðað við hefðbundnar ímyndir af þessum fyrirbærum. Í greininni Hagkerfi er skipulag og þróun atvinnulífsins helsta viðfangsefnið. Hagkerfi þróast—iðnbyltingar eiga sér stað—og á hverjum tíma er kerfið breytilegt frá einu landi til annars. Skipulagsbreytinga er yfirleitt þörf til að nýta róttækar tæknibreytingar á hagkvæman máta. Hagsmunabarátta, stjórnmálaflækjur, vanþekking og menningarviðhorf koma iðulega í veg fyrir umbætur á hagkerfum sem mundu stórbæta lífskjör almennings.

Námskeiðið skiptist í þrjá hluta. Í fyrsta hluta eru kynnt ýmis hagfræðileg hugtök sem gagnast við rannsóknir á hagkerfum, svo sem hagfræði eignarréttinda (réttarhagfræði), og áhrif viðskiptakostnaðar á skipulag fyrirtækja og gerð samninga. Fjallað er um áhrif óvissu og áhættu á ákvarðanir einstaklinga og rakið hvernig viðskiptakostnaður, vanþekking og stjórnmál geta komið í veg fyrir umbætur. Í öðrum hluta er fyrst fjallað um uppruna og þróun markaðshagkerfa á Vesturlöndum og síðan tekinn fyrir vandi þróunarríkja og kannað hvers vegna þau hafa ekki tileinkað sér skipulag og framleiðslutækni iðnríkjanna. Þriðji og síðasti hluti námskeiðsins fjallar um hátækniþjóðfélag samtímans og þær breytingar sem tölvutækni, líftækni og aðrar nýlegar tækniframfarir hafa haft og eru líklegar til að hafa á skipan eignarréttar, gerð fyrirtækja, markaðsform, lifnaðarhætti, stjórnmál og afbrot.

Skipulag

Fyrirlestrar eru með venjulegum hætti, einu sinni í viku í september (miðvikudaga 8:20-11:30 í L 204) en tvisvar í viku (lotukennsla) í október (miðvikudaga 8:20-11:30 í L 204, og föstudaga 8:20-11:30 í O 204). Engin kennsla er í nóvember en nemendur eiga að nota tímann til að skrifa stutta rannsóknarritgerð. Námsefni: Ýmsar fræðilegar ritgerðir og raunrannsóknir en engin kennslubók. Námsefnið má sækja á heimasíðu Hagkerfa á Uglu. Nemendur hafa nokkuð frjálst val um ritgerðina sem þeir skrifa. Þar kemur til greina að gera úttekt á fræðilegu vandamáli eða gera úttekt á tölfræðirannsóknum sem lúta að einhverju fyrirbæri sem snertir námskeiðið. Nemendur geta einnig gert sjálfstæða úttekt á hagskipan á einhverju sviði, t.d. í atvinnugrein, opinberri stofnun eða fyrirtæki sem þeir þekkja af eigin raun. Ritgerðin á að vera um 15-20 bls, Times Roman 12, tvö línubil.

Skipulag fyrirlestra: kennari mun nota fyrri hluta tímans til venjulegs fyrirlestrahalds, en í síðari hluta ræða kennari og nemendur saman um viðfangsefni dagsins. Hver kennslustund mun snúast um nokkrar spurningar, sem kennari setur fram, og spurningar á lokaprófi í desember mun snerta ámóta viðfangsefni. Sú krafa er gerð til nemenda að þeir komi lesnir í tíma og geti rætt um texta dagsins. Námsefni er stillt í hóf. Nemendur bera eingöngu ábyrgð á skyldulesefni. Viðbótarlesefni í námslýsingu er ætlað til að aðstoða við efnisleit vegna ritgerða og handa þeim sem hafa sérstakann áhuga á viðkomandi efni.

Námsmat
Frammistað í tímum vegur 10%, ritgerð 30%, og lokapróf 60%. Ritgerð skal skila 30. nóvember 2011 til Þjónustuborðsins í Gimli. Dragist að skila ritgerðinni lækkar einkunnin um 0,2 einingar fyrir hvern dag frá og með 1. desember (einkunnin 8,0 verður 7,8 ef ritgerð kemur einum degi of seint, og svo framvegis).

LESEFNI

---

1. fyrirlestur (miðvikudagur 31. ágúst)

inngangur: hagkerfið sem viðfangsefni

SKYLDULESNING:

1. Þráinn Eggertsson (1990). The role of transaction costs and property rights in institutional analysis. *European Economic Review* 84(3): 359–68.

2. Armen Alchian & Harold Demsetz (1973). The property rights paradigm. *Journal of Economic History* 33(1): 16–27.

---

2. fyrirlestur (miðvikudagur 7. september)

viðskiptakostnaður og hegðunarreglur

SKYLDULESNING:

1. Douglas W. Allen (2000): Transaction costs. In Bouckaert et al (eds): *Encyclopedia of Law and Economics*, vol. 1, Edward Elgar Press [21 bls. + heimildaskrá]

2. Panther (2000). Non-legal sanctions. In Bouckaert et al (eds.): *Encyclopedia of Law and Economics*, vol. 1, Edward Elgar Press [22 bls + heimildaskrá]

TIL FRÓÐLEIKS

Karl Brunner (1992). Ronald Coase: Old-fashioned scholar. *Scandinavian Journal of Economics* 94(1): 7-17 [ritgerð upphaflega samin fyrir úthlutunarnefnd Nóbelsverðlauna í hagfræði].

3. fyrirlestur (miðvikudagur 14. september):

viðskiptakostnaður og breytileg skipan atvinnumála í 200 ár—stórfyrirtækið vex úr grasi

SKYLDULESNING

1. Naomi R. Lamoreaux et al (2003). Beyond markets and hierarchies: Towards a new synthesis of American business history. *American Historical Review* 108(2). 34 bls.

2. Alfred J. Chandler (1992). Organizational capabilities and the economic history of the industrial enterprise. *Journal of Economic Perspectives* 6(3): 79-100.

---

4. fyrirlestur (miðvikudagur 21. september)

almenningar og hagfræðilegir eiginleikar þeirra

SKYLDULESNING

1. Þráinn Eggertsson (2002). Open access and common property. Chapter 3 in Terry Anderson & Fred McChesney, *Property rights: Cooperation, conflict, and the law*. Princeton University Press. 16 bls.

2. Gary D Libecap (2003). State regulation of common-pool, open-access resources. International Center for Economic Research, Working paper 19/2003.

3. Elinor Ostrom (2008). Institutions and the environment. *IEA Economic Affairs* (September): 24-31.

TIL FRÓÐLEIKS

Richard R. Nelson (2004). The market economy and the scientific commons. *Research Policy* 33:455-471.

---

5. fyrirlestur (miðvikudagur 28. september)

nútíma hagvaxtarkenningar og hagkerfi

SKYLDULESNING

1. Philippe Aghion & Steven Durlauf (2009). From growth theory to policy design. Commission on Growth and Development Working Paper No. 57. World Bank. 44 bls.

2. Daron Acemoglu & James Robinson (2008). The role of institutions in growth and development. Commission on Growth and Development

Working

Paper No. 10. World Bank.

6. fyrirlestur (miðvikudagur 5. október)

umbreyting miðstjórnarkerfa í markaðskerfi: reynslan sl. 20 ár

SKYLDULESNING

1. Erik Berglöf et al (2010). European transition at 20. Assessing progress in countries and sectors. United Nations University, Working Paper 2010/91. 39 bls.

2. László Bruszt, Nauro F Campos, Jan Fidrmuc, & Gérard Roland (2010). Civic society, institutional change, and the politics of reform. The Great Transition. United Nations University, Working Paper 2010/38. 25 bls.

3. Leonid Polishchuk (2010). Misuse of institutions. Lessons from Transition. United Nations University, Working Paper 2010/75. 20 bls.

TIL FRÓÐLEIKS

János Kornai (2010). Innovation and dynamism. Interaction between systems and technical progress. United Nation's University, Working Paper No. 2010/33. 40 bls.

---

7. fyrirlestur (föstudagur 7. október

Bótsvana og Kína: óskiljanleg efnahagsundur?

SKYLDULESNING

1. Daron Acemoglu, Simon Johnson, & James A Robinson (2001). An African Success story: Botswana. Published in Dani Rodrik ed. (2003), *In search of prosperity: Analytic narratives on economic growth*. Princeton Univ. Press.

2. Yingyi Qian (2003). How reform worked in China. In Dani Rodrik ed. (2003), *In search of prosperity: Analytic narratives on economic growth*. Princeton Univ. Press, 297-333.

TIL FRÓÐLEIKS

1. Gervase S. Maipose (2008). Policy and sustained development in Botswana. Commission on Growth and Development Working Paper No. 35. World Bank.

2. Xiaowei Zang (2010). Why are the elite in China motivated to promote growth? United Nation's University Working Paper 2010/84. 19 bls.

3. Chenggang Xu (2010). The fundamental institutions of China's reforms and development. Working Paper, University of Hong Kong. 75 bls.

8. fyrirlestur (miðvikudagur 12. október)

að komast á hagvaxtarbraut og segja skilið við fortíðina

SKYLDULESNING

1. Nathan Nunn (2009). The importance of history for economic growth. An*nual Review of Economics* 1:65–92

2. Bryan Levy & Francis Fukuyama (2010). Development strategies. Integrating governance and growth. World Bank, Policy Research Working Paper 5196. 42 bls.

TIL FRÓÐLEIKS

J. Vernon Henderson, Adam Storeygard, & David Weil (2009). Measuring Economic Growth from Outer Space. National Bureau of Economic Research, Working Paper 15199. 30 bls plus appendix.

---

9. fyrirlestur (föstudagur 14. október)

einkaleyfi og höfundarréttur á tölvuöld

SKYLDULESNING

1. François Lévêque & Yann Ménièry (2004) *The economics of patents and copyright. A primer.* Berkeley Electronic Press.

2. Robert Merges (2008). The concept of property in the digital era. *Houston Law Review* 45(4): 1239–75.

TIL FRÓÐLEIKS

Fredrick Oduor (2010). The internet and copyright protection: Are we producing a global generation of copyright criminals? Working Paper Deakin University. 14 bls.

---

10. fyrirlestur (miðvikudagur 19. október)

hátæknigreinar og skipulag viðskipta

SKYLDULESNING

1. Hal R Varian (2002). High-technology industries and market structure. University of California, Berkley Working Paper. 43 bls.

2. Hal R Varian (2010). Computer mediated transactions. *American Economic Review* 100(2): 1–10.

11. fyrirlestur (föstudagur 21. október)

friðhelgi einkalífsins á tölvuöld

SKYLDULESNING

1. Randal C. Picker (2009). Online advertising, identity, and privacy. University of Chicago, Law and Economics working paper, No 475. 44 bls.

2. Thomas M. Lenard & Paul H Rubin (2010). In defense of data: Information and the costs of privacy. *Policy and Internet* 2(1): 148-83.

TIL FRÓÐLEIKS

Mike Hammock (2010). A review of the economics of security literature. MT State University Working Paper. 38 pages.

---

12. fyrirlestur (miðvikudagur 26. október))

hagfræði stafrænnar vöru

SKYLDULESNING

1. Tierry Rayna (2008). Understanding the challenges of the digital economy: The nature of digital goods. *Communications & Strategies* 71(3): 13-36.

2. Margit Osterloh & Sandra Rota (2007). Open-source software development—Just another case of collective invention? *Research Policy* 36: 157-71.

---

13. fyrirlestur (föstudagur 28. október)

stafræna tæknin og stjórnmál

SKYLDULESNING

1. Sinan Aral, Erik Brynjolfsson, & Marshall Van Alstyne (2010) Harnessing the digital lens to manage and measure information work (November 16). Frá SSRN.com http://ssrn.com/abstract=1709943

2. Bruce Etling, Robert Faris, & John Palfrey (2010). Political change in the digital age: The fragility and promise of digital organizing. *SAIS Revue* 30(2, December): 37-49.

3. Jesper Schlæger (2010). Digital governance and institutional Change: Examining the role of e-governance in China's coal sector. *Policy and the Internet* 2(1): 37-61.

TIL FRÓÐLEIKS

John Palfrey (2008). The public and the private at the US border with cyberspace. *Mississippi Law Journal* 78: 241-294.